

La natura i la cultura del Pla de Mallorca

Nom:

2n/3r Cicle d'Educació Primària

Grup Balear d'Ornitologia
i Defensa de la Naturalesa

La natura al Pla de Mallorca

Moltes vegades pensem que totes les zones humanitzades queden molt lluny del que ha de menester la fauna per poder viure. En ocasions les pràctiques humanes duen a l'expulsió dels animals del seu hàbitat, però també és veritat que en ocasions la mà de l'home crea hàbitats que són aprofitats per algunes espècies. L'agricultura és un clar exemple del que estem explicant. Gràcies a ella, la natura que podem observar al Pla de Mallorca presenta unes característiques molt interessants.

Els aucells del Pla

Separarem als aucells en 3 grups. De cada grup hem triat 3 espècies d'aucells per conèixer i aprendre, però n'hi ha molts més!

Aucells sedentaris: són aquells que viuen al Pla durant tot l'any.

Sebel·lí
(*Burhinus oedicnemus*)

És un aucell marró amb retxes més fosques, bastant gran i amb unes potes llargues i de color groc. També de color groc són els seus grans ulls. El sebel·lí és un aucell bàsicament nocturn. Té un cant ben característic que se pot sentir de molt enfora a les nits.

Òliba
(*Tyto alba*)

L'òliba és un rapinyaire nocturn de plomatge blanc per davall i entre gris i marró per damunt. Té els ulls negres i s'alimenta de rosegadors com rates i ratolins. Cria a llocs foscos, forats, coves o dins cases abandonades.

Sòl.lera
(*Emberiza calandra*)

La sòl.lera té uns colors marrons amb retxes més fosques i nidifica directament al terra. Té un bec gruixat i fort que fa servir per rompre les llavors, que són una part molt important de la seva alimentació.

Aucells estivals: els trobarem a l'estiu. Vénen d'Àfrica per criar al Pla i llavors se'n tornen abans de l'arribada de l'hivern

Quàtlera
(*Coturnix coturnix*)

La quàtlera és com una perdiu petita i de color de terra, amb moltes retxes de colors marrons i negres. Quan està aturada és quasi invisible ja que se confon molt bé amb el lloc on viu. És fàcil sentir cantar els mascles a primera hora del dia. Tot i que sembla que no voli massa bé, la veritat és que pot recórrer grans distàncies volant.

Falzia (*Apus apus*)

La falzia és una espècie que està tan especialitzada en capturar petits insectes en vol que se passa la major part de la seva vida volant, i únicament s'atura al seu niu, sovint baix les teules de les cases. És tota negra amb una petita taca blanca a la gola. Té les ales llargues i molt fines i una coa curteta. Arriba en els darrers dies de març i ja ens deixa al mes de juliol.

Terrola
(*Calandrella brachydactyla*)

La terrola és un aucell molt interessant que ens visita cada estiu. Està molt especialitzat en viure a grans extensions obertes i sense arbres. És de color d'arena amb retxes marró clar per damunt i quasi blanc per davall. A l'època de reproducció li agrada volar ben amunt i posar-se a cantar suspesa a l'aire. Menja sobretot insectes i petites llavors i flors.

Aucells hivernants: fugen del fred dels països del nord, on han nascut, i vénen a passar l'hivern al Pla.

Juia
(*Vanellus vanellus*)

La juia no té colors marrons sinó que és bàsicament negra i blanca, amb reflexes verds quan li pega el sol. És un poc més gran que un colom i té unes plomes al cap que li pugen cap amunt i li fan una silueta característica. Quan vola també és especial, ja que té les ales molt amples. A Mallorca sol anar en grups, a vegades grans. Normalment es troba prop de zones humides però també li agraden els espais oberts.

Alosa
(*Alauda arvensis*)

L'alosa és un aucell marró, mal de veure quan està al terra però que sempre ens avisa de la seva presència ja que quan surt volant ho fa cantant, i quasi sempre va en grupets. Com la majoria, té uns colors discrets i sempre va caminant pel terra cercant petits insectes i llavors dels quals s'alimenta.

Fuell
(*Pluvialis apricaria*)

El fuell és un aucell que normalment acompanya les juies a l'hivern però té un plomatge molt més discret. Vist de prop descobrim que està format sobretot de punts de colors blancs, daurats i negres. De mida és semblant a una juia i, com ella, normalment va en grans esbarts.

Els mamífers del Pla

Són molt més difícils de veure que les aus, ja que se mouen sobretot durant la nit i tenen molta por de l'home. El nombre d'espècies també és molt més baix, però el nombre d'exemplars ens sorprendria ja que d'alguns d'ells n'hi ha molts. Aquí veurem alguns dels mamífers més comuns del Pla.

Conill
(*Oryctolagus cuniculus*)

El conill és present a molts hàbitats de Mallorca, des dels boscos fins a les zones obertes com el Pla. És un rosegador gran que té una funció molt important a la natura: tant el seu augment excessiu com la seva falta provoquen alteracions importants als altres essers vius. Fa llorigueres baix terra on viu i es reproduïx, i s'alimenta sobretot de brots de plantes.

Llebre
(*Lepus granatensis*)

Molt semblant al conill, però més grossa i amb les orelles més llargues. S'alimenta de brots i fruits de plantes, tot i que fins i tot pot menjar animals morts. Viuen a llocs oberts, sense arbres i són grans corredores.

Mostel
(*Mustela nivalis*)

Malgrat fer poc més d'un pam, pot capturar preses molt més pesades que ell i fins i tot perilloses, com les grans rates. Té una forma allargada que li permet ficar-se per qual-sevol forat. Se mou principalment durant la nit.

Rata cellarda
(*Eliomys quercinus*)

No es ben bé una rata, tot i que per mida i forma se sembla molt. És un poc més gran que les rates, amb una coa molt llarga i peluda. Té un característic antifaç negre que la fa inconfusible. Fa un niu rodó amb restes de plantes. L'empra per criar, i també a l'hivern hi passa molt temps sense sortir.

Ratolí de rostoll
(*Apodemus sylvaticus*)

Al ratolí de rostoll li agrada viure al camp i s'alimenta sobretot de llavors. Se reproduïx molt fàcilment i en gran nombre, la qual cosa podria convertir-lo en plaga, però té molts depredadors que mantenen les seves poblacions estables. Se sembla als ratolins.

Ratapinyades
(Ordre Chiroptera)

Les ratapinyades són mamífers voladors. A Mallorca hi podem trobar fins a 16 espècies diferents d'aquests curiosos animals, que mengen exclusivament els insectes que cacen mentre volen, principalment durant la nit.

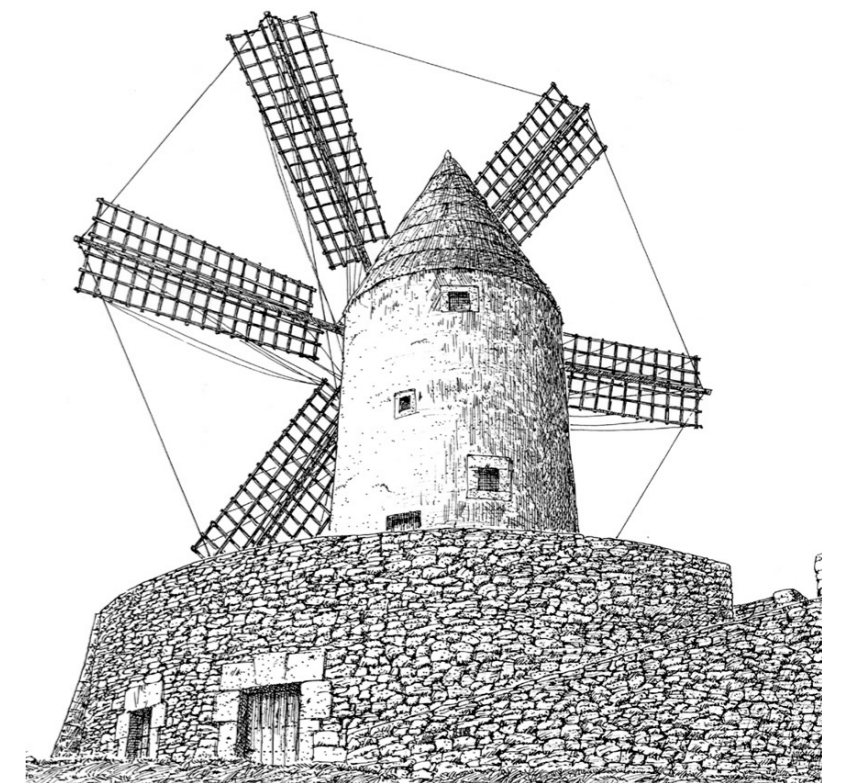
El patrimoni etnogràfic del Pla de Mallorca

El Pla de Mallorca conserva un extens i valuós patrimoni, resultat de l'evolució històrica de la zona. Trobem aquesta riquesa patrimonial a totes les grans o petites infraestructures que es varen construir per poder desenvolupar les feines agrícoles, i també a la cultura, les festes tradicionals i els oficis artesans que se feien al voltant de l'agricultura. Avui en dia disseminats pel Pla de Mallorca, trobam possessions amb les seves construccions per a les persones i animals: sèquies, molins de vent, pous, sínies, molins de sang, sínies de sang, abeuradors, marges, parets seques...

Les possessions durant molts d'anys han estat el centre vital del Pla de Mallorca. La part principal de la possessió són les cases, de les quals hi ha la dels senyors (propietaris de la finca) i la dels amos (els que la treballen). Les construccions són molt grosses, ja que hi solia haver dependències pels treballadors i a més tenien els graners, el sostre per guardar la palla, els estables per a les bèsties, les solles per als porcs, el galliner...

Eren els grans centres del comerç, on la gent anava a vendre el que tenien i a comprar allò que havien de menester.

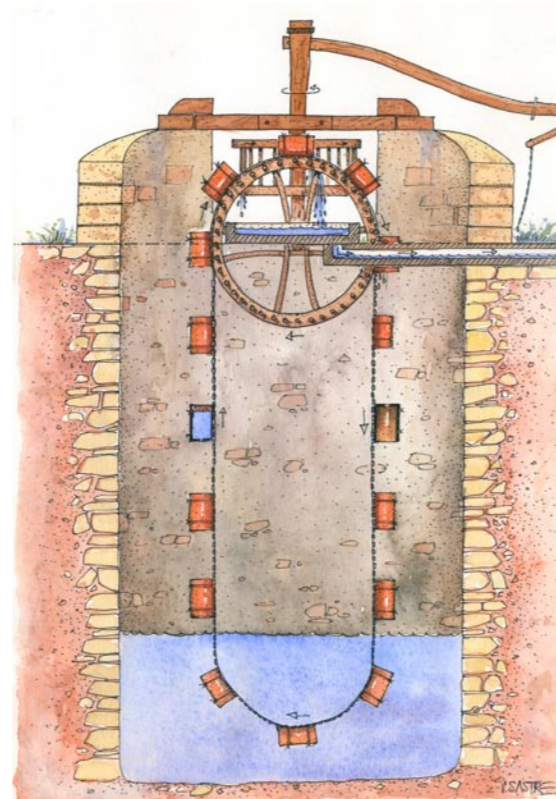

Molí de vent, fariner

La majoria de molins que trobam pel Pla són molins fariners, on amb la força del vent molien el gra per fer farina, per al consum de les persones i els animals de la possessió.

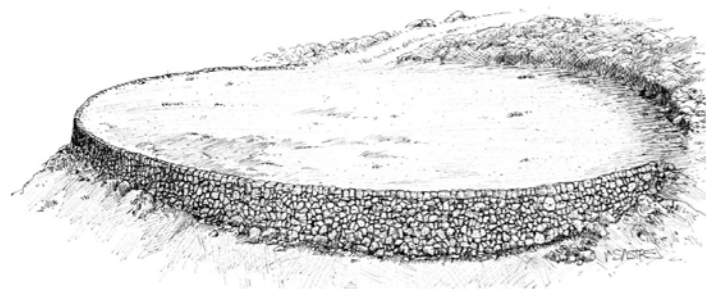
També podem trobar molins de vent per treure aigua i molins o sínies de sang, que reben aquest nom perquè es movien amb la força d'un animal de sang calenta.

Antigament, podíem trobar eres de batre pràcticament per tot el pla. Avui en dia encara les podem veure a les possessions. Les eres de batre són un espai de terra circular, delimitat per pedres col·locades a la seca, damunt el qual es posen els cereals per batre'ls i separar la palla del gra.

Sínia "de sang", per treure aigua

Poden tenir diferents dimensions segons les necessitats de la finca. Es construeixen a la part més alta de la finca i sempre s'aixequen un poc d'en terra, per facilitar que el vent faci la seva feina.

Era de batre

Les síquies són construccions, moltes vegades de pedra, que tenen la funció de drenar l'aigua de pluja. D'aquesta manera les finques no queden anegades i l'aigua no perjudica el cultiu, la sembra o la recol·lecció. És molt important el seu manteniment, per no perdre terra fèrtil quan arriben les pluges.

Síquia

Uneix amb fletxes i defineix la feina que fan

Ofici

Definició de la feina

Carreter

Hortolà

Vaquer

Pastor

Dibuixa els aliments que es poden aconseguir després de transformar aquests productes

Uneix els aucells i el seu aliment

Situa i posa el nom
al teu municipi
i als de la resta del Pla

edita

Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa C/ Manuel Sanchis Guarner, 10 07004 Palma
www.gobmallorca.com

amb el suport de

Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural - Europa inverteix a les zones rurals